

Важливим напрямом організації навчального забезпечення освітнього процесу на кафедрі є інтеграція міждисциплінарних зв'язків, що сприяє також розвитку клінічного мислення та мотивації для вивчення навчальної дисципліни.

На кафедрі створено та впроваджено в навчальний процес пакет відеолекцій для студентів для самостійної роботи за основною тематикою дисципліни. Для забезпечення організації навчально-методичного освітнього процесу на кафедрі професорсько-викладацький склад активно працює над створенням та постійним оновленням навчально-методичної літератури (підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, методичні рекомендації і вказівки до практичних занять та самостійної роботи як для студентів, так і для викладачів).

Список літератури

1. Навчально-методичні матеріали кафедри фтизіатрії та пульмонології НМУ імені О.О. Богомольця (2022–2023 н.р.), URL: <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1zW9z62Ev2PPMeqSwpU5wjoNkF-C99V-n>
2. Освітня програма спеціальності 228 «Педіатрія», офіційний сайт НМУ імені О.О. Богомольця, URL: <https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/fakultety/medychnyj-fakultet-3/>

УДК 378.147:616-053.2-051:615.371

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ІМУНОПРОФІЛАКТИКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ

Петрусевич Т., Зубленко О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ)

Резюме

Вивчення основних питань імунопрофілактики для майбутніх лікарів – педіатрів є важливим компонентом для успішного здійснення освітнього процесу та подальшої роботи фахівця на високому кваліфікаційному рівні. Імунопрофілактика є основним засобом збереження громадського здоров'я в сучасному світі. Приділення недостатньої уваги до питань імунопрофілактики, скорочення охоплення дитячого населення плановими щепленнями призведе до зростання рівня інфекційних захворювань та може становити загрозу біологічної безпеки країни.

Ключові слова: *імунопрофілактика, вища медична освіта, лікарі-педіатри*

Вступ

Знання з імунопрофілактики є важливим компонентом для успішного здійснення навчального процесу та подальшої роботи фахівця на високому кваліфікаційному рівні. Необхідність проведення імунопрофілактики населення, як основи збереження здоров'я, на сьогодні ні у кого не викликає сумніву. Світовий

досвід довів, що імунопрофілактика є найефективнішим та економічно обґрунтованим захистом від інфекційних хвороб. Імунопрофілактика має суттєвий вплив на епідемічний процес багатьох інфекційних хвороб і має провідне значення в попередженні, зниженні та ліквідації інфекційних захворювань. Приділення недостатньої уваги до питань імунопрофілактики, скорочення охоплення населення плановими щепленнями призводить до зростання рівня інфекційних захворювань та може становити загрозу біологічної безпеки країни.

Імунопрофілактика – це метод індивідуального чи масового захисту населення від інфекційних хвороб шляхом створення штучного імунітету. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), 24,7 % усіх смертей у світі обумовлені саме інфекційною патологією [1]. Щорічно в світі від інфекційних захворювань гине близько 9 млн дітей, серед них близько 3 млн від інфекцій проти яких є вакцини [2]. Щороку завдяки вакцинації вдається врятувати близько 3 млн дітей, а у 750 тис запобігти важкого перебігу та ускладнень внаслідок інфекційних захворювань [3]. Результати останніх наукових досліджень свідчать про те, що вакцини дають змогу контролювати розвиток близько 60 інфекційних захворювань [2, 3].

Випускники вищих медичних навчальних закладів, незалежно від спеціальності, повинні володіти необхідними компетенціями в галузі профілактичної медицини, а саме імунопрофілактики. Ці компетенції передбачають достатньо широкий спектр знань та навичок з формування у населення здорового способу життя, проведення профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на попередження виникнення як інфекційної так і неінфекційної патології. Основним питанням організації та проведення імунопрофілактики серед дитячого населення, які стали особливо актуальні в період антивакцинальних компаній, приділена особлива увага при підготовці лікарів-педіатрів.

Освіта майбутніх лікарів-педіатрів, яка починається на додипломному рівні обов'язково повинна продовжуватись на післядипломному рівні в межах безперервної медичної освіти. Саме на додипломному рівні у студентів мають бути сформовані стійкі базові знання щодо питань імунопрофілактики. Навчання студентів з питань імунопрофілактики відбувається протягом навчання на різних кафедрах під час вивчення наступних дисциплін: мікробіології, вірусології та основ імунології, інфекційних хвороб, педіатрії, клінічної імунології, епідеміології, біостатистики. У зв'язку з цим в навчальних програмах використовується принцип міждисциплінарної інтеграції.

Згідно до навчального плану 2022/2023 н.р. на кафедрі епідеміології для педіатричного та медичних факультетів викладають дисципліну «Клінічна епідеміологія та основи вакцинації» для 3 курсу (30 аудиторних годин, вибіркова дисципліна) та дисципліну «Епідеміологія. Імунопрофілактика» для 6 курсу педіатричного факультету (30 аудиторних годин, вибіркова дисципліна). Дисципліни включають в себе інформацію щодо актуальності імунопрофілактики в сучасному світі, особливостей організації та проведення планової інших видів імунопрофілактики. В процесі вивчення дисципліни студенти набувають знань та

вмінь щодо проведення специфічної профілактики за індивідуальною схемою. Також студенти отримують знання з основ імунітету та механізмів імунологічного реагування на чужорідні агенти, в тому числі при вакцинації. Динамічне впровадження в практику охорони здоров'я великої кількості імунобіологічних препаратів вимагає знань про властивості тих чи інших вакцин, їх переваги та недоліки, особливості застосування, особливості транспортування та зберігання. Організація та проведення масової специфічної профілактики покладена на департаменти охорони здоров'я населення та на сімейних лікарів, тому, вкрай важливими, є знання з планової та екстреної імунопрофілактики, алгоритму дій медичних робітників при проведенні вакцинації, її контролю та профілактики небажаних подій після імунізації. Також знання з основ вакцинації та імунопрофілактики будуть актуальними при організації профілактичних та протиепідемічних заходів в осередках окремих інфекційних захворювань, для покращення епідемічної ситуації та досягнення стійкого зниження захворюваності на окремі інфекційні хвороби (згідно рекомендаціям ВООЗ), елімінації чи ерадикації певних інфекцій та збереження громадського здоров'я.

Наприклад метою практичного заняття «Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики» є засвоєння основних принципів організації профілактичних щеплень, розділів імунопрофілактики в Україні, ознайомлення з Національним календарем профілактичних щеплень. Практичне заняття розраховано на 2,0 академічні години. Протягом практичного заняття студенти набувають знання щодо наукових принципів, на яких ґрунтується імунопрофілактика, розуміння імунологічної структури населення, правових підстав для проведення імунопрофілактики, принципів оцінки якості та ефективності імунопрофілактики. Під час проведення практичного заняття використовуються наступні освітні технології: вирішення тестових, ситуаційних завдань, робота в малих групах: вирішення ситуаційних задач в малих групах з презентацією результатів роботи з подальшою дискусією.

Майбутнім лікарям-педіатрам необхідно вивчати основні питання імунопрофілактики як одного з основних засобів збереження громадського здоров'я в сучасному світі. Після вивчення дисциплін вони зможуть організовувати та проводити імунопрофілактику, давати оцінки стану здоров'я людини, що потребує специфічної профілактики, оцінювати ефективність імунопрофілактики.

Висновок

Знання, які студенти можуть отримати при вивченні дисциплін «Клінічна епідеміологія та основи вакцинації» та «Епідеміологія. Імунопрофілактика» є важливим компонентом для успішного здійснення освітнього процесу та подальшої роботи фахівця на високому кваліфікаційному рівні. Набуті знання та навички будуть корисними для майбутніх лікарів-педіатрів під час виконання своїх професійних обов'язків.

Конфлікт інтересів: автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів при підготовці даної статті.

Список літератури

1. Bondarchuk O.B. Immunoprophylaxis is an actual problem of modern medicine. *Klinichna imunolohiia. Alerholohiia. Infektolohiia*. 2009;6-7(25-26):43-7 (in Ukrainian).
2. World Health Organization. The Global Vaccine Action Plan 2011-2020. Introduction and Immunization Landscape Today.
3. Strategic Advisory Group of Experts on Immunization. 2016 midterm review of the Global Vaccine Action Plan. WHO; 2016. 26 p.

УДК 378.147:316.776:616-053.2-051

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДІАТРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ»

Прудка Л.М., канд. пед. наук
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця (м. Київ)

Анотація

Розглянуто особливості розвитку комунікативної компетентності майбутніх педіатрів у процесі вивчення дисципліни «Психологія спілкування». Визначено, що комунікативна компетентність дитячого лікаря, ґрунтується на знаннях та здатності орієнтуватися в різних ситуаціях професійного спілкування, усвідомленні та розумінні мотивів, намірів, стратегії поведінки. Особливу увагу зосереджено на використанні інтерактивних методів навчання для розвитку комунікативної компетентності майбутніх педіатрів. Отже, застосування в процесі вивчення «Психології спілкування» інтерактивних методів навчання, а саме: кейс-методу, брейнстормінгу, методу круглого столу, групових дискусій, ділових та рольових ігор, тренінгів у підготовці майбутніх педіатрів, сприятиме підвищенню рівня активного засвоєння знань і включення майбутніх фахівців у процес співпраці і взаємодії на практичних заняттях, створюючи такі ситуації, які допоможуть вирішувати різноманітні проблеми як спілкування, так і взаємостосунків.

Ключові слова: *комунікативна компетентність, інтерактивні технології навчання, методи, професійна компетентність, розвиток, спілкування.*

Вступ. Однією з головних проблем сучасної освіти є підготовка студентів у закладах вищої освіти для здійснення професійної діяльності. На даний час, важливою для сучасного суспільства є професійна підготовка фахівців медичної сфери, насамперед, педіатрів, які мають бути професійно компетентними, конкурентоспроможними на ринку праці, володіти здатністю приймати самостійно рішення відповідно до різних ситуацій.

Успішність професійної підготовки майбутніх педіатрів вимагає врахування різноманітних підходів до реалізації цілей і залежить від мотивації, рівня